

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 139/2026-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED] zastúpeného Advokátska kancelária Ivan Syrový, s.r.o., Kadnárova 83, Bratislava, proti postupu Správneho súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. BA-8Sa/61/2021 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Správneho súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. BA-8Sa/61/2021 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **1 5 0 0 eur**, ktoré **j e** Správny súd v Bratislave **p o v i n n ý** vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Správny súd v Bratislave **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 21. mája 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Správneho súdu v Bratislave (ďalej len „správny súd“) v konaní vedenom pod sp. zn.

BA-8Sa/61/2021 (ďalej len „napadnuté konanie“). Navrhuje v napadnutom konaní správneho súdu prikázať konať bez zbytočných prietahov a domáha sa priznania primeraného finančného zadostučinenia 7 000 eur, ako aj náhrady trov konania spojených s podaním ústavnej sťažnosti.

2. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 139/2026-13 z 26. februára 2026 podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ v napadnutom konaní vystupuje v procesnom postavení žalobcu na základe 15. júna 2021 (v tom čase na Krajskom súde v Bratislave) podanej správnej žaloby o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredia (ďalej len „žalovaná“) č. 21183-2/2021-BA zo 4. mája 2021 (týkajúceho sa úrazovej renty).

4. K priebehu konania uviedol, že po podaní správnej žaloby (15. júna 2021) bola 23. septembra 2021 žalovaná vyzvaná na podanie vyjadrenia (vyjadrenie podala 25. októbra 2021) a 28. októbra 2021 došlo k doplneniu dôkazu. Následne 4. januára 2022 bol sťažovateľ vyzvaný na podanie vyjadrenia, ktoré podal 12. januára 2022. Poukázal na to, že ide zároveň aj o posledný známy úkon v konaní. Dodal, že do podania tejto ústavnej sťažnosti nedošlo k meritórnemu rozhodnutiu vo veci (ani k prípadnému nariadeniu pojednávania).

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ vo vzťahu k napadnutému konaniu namieta, že po prechode veci na správny súd tento vo veci nevykonal žiaden relevantný úkon, resp. že je vo veci nečinný. Argumentuje tiež tým, že oblasť sociálnych dávok a sociálneho zabezpečenia patrí do kategórie tzv. citlivých konaní, ktorým majú súdy venovať osobitnú pozornosť. Doplnil, že napadnuté konanie má pre neho značný význam, pretože jeho predmetom je dávkové plnenie zo systému sociálneho poistenia. Uviedol, že konanie nie je právne ani skutkovo zložitá a že správneho súdu poskytoval potrebnú súčinnosť.

III.

Vyjadrenie správneho súdu

6. Správny súd vo svojom vyjadrení č. k. 1SprV/64/2026-13 doručenom ústavnému súdu 11. marca 2026 v podstatnom uviedol, že zákonnému sudcovi bola vec pridelená 2. júna 2023 (pričom fyzicky mu bol spis odovzdaný 3. novembra 2023). Ku skutkovej zložitosti veci uviedol, že vo veci nebolo potrebné vykonať doplnujúce dokazovanie správnym súdom, a bolo tak možné vychádzať zo skutkového stavu ustáleného orgánom verejnej správy v administratívnom spise. Bolo však potrebné oboznámiť sa, preskúmať a vyhodnotiť sťažovateľom doložený znalecký posudok a oboznámiť sa s rôznymi súvisiacimi rozhodnutiami iných orgánov/súdov. K právnej zložitosti veci uviedol, že k danej veci dosiaľ (vzhľadom na pomerne komplikovaný skutkový stav, množstvo rôznych hlásení, ako aj rozhodnutí vydaných jednotlivými orgánmi) neexistuje ustálená rozhodovacia prax správnych súdov. Pokiaľ ide o priebeh napadnutého konania, správny súd okrem úkonov už uvedených sťažovateľom v ústavnej sťažnosti (bod 4 odôvodnenia) doplnil, že 13. januára 2022 bola žalovaná vyzvaná na podanie vyjadrenia k replike sťažovateľa (žalovaná sa nevyjadřila). Následne 6. decembra 2024 žalovaná urgovala správny súd na vrátenie

administratívneho spisu (aby mohla konať v inej sťažovateľovej veci), načo správny súd spis zaslal 11. decembra 2024. Žalovaná vrátila správne súdu administratívny spis 3. februára 2025 spolu s vyjadrením k stavu konania. Správny súd 15. októbra 2025 vyzval žalovanú na vyjadrenie k doplňujúcemu dôkazu a pripojenému prípisu sťažovateľa (žalovaná sa vyjadrila 30. októbra 2025, načo správny súd doručil tieto vyjadrenia na vedomie sťažovateľovi) a 4. decembra 2025 nariadil pojednávanie na 24. február 2026 [na ktorom bol vyhlásený rozsudok správneho súdu sp. zn. BA-8Sa/61/2021 z 24. februára 2026 (ďalej len „rozsudok správneho súdu“), ktorým bola žaloba zamietnutá]. K postupu sťažovateľa správny súd uviedol, že na výzvy reagoval v určených lehotách. Vo vzťahu k možným priet'ahom v napadnutom konaní uviedol, že tieto boli nepatrné a spôsobené neprimeranou zaťaženosťou sudcov a rešpektovaním vybavovania vecí v doručenom poradí. V závere dodal, že správny súd nemá obsadený plný počet sudcovských pozícií (obsadených 39 miest z celkových 44 miest), resp. že aktívnych je len 34 sudcov. Zároveň poukázal aj na počet (5 766) nerozhodnutých vecí pridelených správne súdu po jeho kreovaní (1. júna 2023).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, vyjadrením správneho súdu, ako aj s obsahom na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

8. Podstata argumentácie sťažovateľa v súvislosti s namietanými priet'ahmi (čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) v napadnutom konaní sa sústreďuje do namietania nečinnosti správneho súdu v rámci priebehu napadnutého konania.

9. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (IV. ÚS 250/2025).

10. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Z § 5 ods. 1 Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) vyplýva, že na konanie pred správne súdom sa primerane použijú princípy, na ktorých spočíva Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), pričom povinnosť súdu a sudcu konať bez priet'ahov je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Zároveň podľa § 5 ods. 7 SSP správny súd sám určuje poradie jednotlivých procesných úkonov tak, aby konanie pred ním bolo rýchle a hospodárne.

11. Pokiaľ ide o posúdenie kritéria právnej a skutkovej zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že aj s odkazom na tvrdenia správneho súdu o potrebe vysporiadať sa s viacerými hláseniami, ako aj rozhodnutiami vydanými jednotlivými orgánmi za súčasnej absencie ustálenej rozhodovacej praxe správnych súdov v tejto otázke je predmet napadnutého konania síce možné do istej miery

považovať za zložitejšiu, avšak uvedené samo osebe nie je (s poukazom na nižšie rozoberaný postup správneho súdu) možné akceptovať ako okolnosť vylučujúcu zodpovednosť správneho súdu za vznik priet'ahov v napadnutom konaní.

12. V rámci posudzovania ďalšieho kritéria, a to správania sťažovateľa, ústavný súd na základe obsahu predloženého spisového materiálu dospel k záveru, že na ťarchu sťažovateľa v zásade nie je možné pričítať priet'ahy.

13. Tretím hodnotiacim kritériom je postup správneho súdu. K tomu je potrebné uviesť, že ako vyplýva z obsahu predloženého súdneho spisu, napadnuté konanie prebieha pred správnym súdom od jeho vzniku/konštituovania (1. júna 2023 v dôsledku účinnosti tzv. novej súdnej mapy) viac ako 2 a pol roka.

14. V rámci priebehu napadnutého konania ústavný súd v postupe správneho súdu identifikoval primárne jeho nečinnosť, keď od pridelenia veci správne mu súdu (1. júna 2023) tento až do 15. októbra 2025 (počas 2 rokov a 4 mesiacov) vo veci nevykonal žiaden procesný úkon smerujúci k vydaniu rozhodnutia. Ústavný súd túto jeho úplnú nečinnosť vyhodnotil ako ničím neodôvodnenú a majúcu zásadný vplyv na predĺženie napadnutého konania. V nasledujúcom období už správny súd postupoval korektne, keď 4. decembra 2025 nariadil pojednávanie, na ktorom 24. februára 2026 vyhlásil rozsudok správneho súdu (účastníkom konania doručovaný 26. a 27. februára 2026).

15. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že v napadnutom konaní došlo postupom správneho súdu (jeho nečinnosťou počas 2 rokov a 4 mesiacov) k zbytočným priet'ahom. Je možné uzavrieť, že správny súd sa touto nečinnosťou zásadným spôsobom pričínil o predĺženie napadnutého konania. Vzhľadom na uvedené tak z ústavnoprávneho hľadiska ústavný súd nemohol akceptovať postup správneho súdu ako súladný s právom sťažovateľa na konanie bez priet'ahov.

16. Zároveň v súvislosti s predloženou (obránnou) argumentáciou správneho súdu ústavný súd opakovane dáva do pozornosti, že od účastníkov konania obracajúcich sa na všeobecné súdy s dôverou, že bude v ich veci spravodlivo a včas rozhodnuté, nie je možné spravodlivo požadovať, aby „strpeli“ nedostatky na strane všeobecného súdu (resp. štátu) spôsobené zlou organizáciou práce či v dôsledku nedostatočného personálneho obsadenia súdov. Ústavný súd v zmysle svojej konštantnej rozhodovacej činnosti zdôrazňuje, že štát je primárne zodpovedný za to, aby zabezpečil dostatočné personálne a materiálno-technické podmienky pre riadny výkon spravodlivosti a nedostatky v tejto oblasti v žiadnom prípade nesmú byť na ujmu právam účastníkov konania, v tomto prípade sťažovateľa. Po zhodnotení všetkých okolností prípadu preto ústavný súd dospel v danej veci k jednoznačnému záveru, že napadnuté konanie trpí priet'ahmi, ktoré idú na vrub postupu správneho súdu, a to v dôsledku jeho nečinnosti. V napadnutom konaní sa nepostupovalo v intenciách čo najrýchlejšieho a efektívneho prerokovania a ukončenia veci.

17. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že postupom správneho súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

18. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. Vzhľadom na skutočnosť, že v čase rozhodovania ústavného súdu o tejto ústavnej sťažnosti už bolo vo veci vydané meritórne rozhodnutie – rozsudok správneho súdu, ústavný súd v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

19. Keďže ústavný súd rozhodol, že právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez prietahov (podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) bolo porušené, zaoberal sa aj žiadosťou sťažovateľa o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Sťažovateľ požadoval priznanie zadosťučinenia 7 000 eur, čo odôvodňoval poukazom na celkovú dĺžku napadnutého konania, jeho predmetom a významom pre sťažovateľa.

20. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (III. ÚS 103/2018). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia, pričom pri jeho určení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

21. Pri ustálení sumy finančného zadosťučinenia ústavný súd prihliadal okrem celkovej dĺžky napadnutého konania primárne na obdobie, počas ktorého bol správny súd vo veci v zásade bez ospravedlniteľného dôvodu úplne nečinným (2 roky a 4 mesiace). Tiež prihliadal na to, že sťažovateľ sa nijak nepričinil o vznik prietahov. Na druhej strane zohľadnil, že stav právnej neistoty sťažovateľa vydaním rozsudku správneho súdu už netrvá, preto rozhodol o priznaní finančného zadosťučinenia 1 500 eur (bod 2 výroku nálezu). Ústavný súd v súlade s čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde nevyhovel tej časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ žiadal priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu (bod 4 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

22. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 949,17 eur (bod 3 výroku nálezu).

23. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [(ďalej len „vyhláška“); § 11 ods. 3, § 13a, § 16 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2025 je 371 eur a hodnota režijného paušálu je 14,84 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2025 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti). Ústavný súd vypočítanú náhradu

trov sťažovateľa zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty, pretože jeho právny zástupca je platiteľom tejto nepriamej dane.

24. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je správny súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. marca 2026

Libor Duľa
predseda senátu